

**BELEIDSNOTA
DUURZAAMHEID EN MILIEU
2019 - 2022**

Dit beleid duurzaamheid en milieu is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de coördinator inkoop en techniek met aandachtsveld milieu, besproken met betrokken manager en vervolgens vastgesteld door de Raad van Bestuur.

Ingang per: 18 December 2019
Evaluatie per: Januari 2022

Datum: 17-12- 2019

Dhr Arjan Kiers
Bestuurder

Handtekening

LEESWIJZER

In dit document leest u achtereenvolgens:

1. Aanleiding tot het opstellen van dit document
2. Onze doelstellingen voor duurzaamheid en milieu
3. Resultaten van onze nulmeting / huidige stand van zaken
4. Werkwijze om dit beleid uit te voeren
5. Speerpunten
6. Financiële aspecten van dit beleid

Hieronder staan de twee belangrijkste aanleidingen voor dit beleidsplan milieu en duurzaamheid.

Green Deal 2.0 “Duurzame Zorg voor een Gezonde Toekomst”

Zorgaanbieders in Nederland zijn grootverbruikers van bijvoorbeeld energie, water en grondstoffen voor catering. Daardoor is er veel winst te behalen. Om de verduurzaming in de zorg te versnellen ondertekenden partijen 10 oktober 2018 de tweede landelijke Green Deal voor de zorg: “Duurzame Zorg voor een Gezonde Toekomst”. In oktober 2015 werd de eerste Green Deal voor de Zorg ondertekend door ruim 150 partijen. Verduurzaming in de zorgsector is sinds die tijd flink in de versnelling geraakt en staat nu bij het ministerie van VWS hoog op de agenda. Ook zorggroep ENA heeft deze Green deal ondertekend.

De tweede Green Deal spitst zich toe op vier concrete doelen:

1. Klimaatverandering: het terugdringen van CO₂-uitstoot;
2. Zuinig zijn met grondstoffen: circulair werken;
3. Schoon water: medicijnresten uit het afvalwater
4. Een gezond makende leef- en verblijfsomgeving voor patiënten en cliënten en zorgmedewerkers.

Klimaatverandering

De deal sluit daarmee aan bij het Klimaatakkoord waarin ook zorgorganisaties beloven hun CO₂-uitstoot in 2030 met de helft en in 2050 volledig gereduceerd te hebben. Deze ambitie vraagt om een andere benadering van de zorgverlening, het beheer van het vastgoed en de bedrijfsvoering van de sector. Energiebesparing en de inzet van duurzame energie moeten een vast onderdeel gaan vormen van beslissingen over (ver)bouw, mobiliteit en inkoop.

Circulair werken

Voor de zorg is het tegengaan van verspilling ook uit een oogpunt van financiële duurzaamheid van groot belang. Daarom neemt de sector zich voor om steeds meer circulair te gaan werken. Het streven is ‘circulair’¹ een vast criterium te maken bij alle inkoop van goederen en immateriële zaken. In de zorg liggen de mogelijkheden daarvoor onder meer bij de inkoop, de voeding, geneesmiddelen, medische en verzorgende hulpmiddelen, bedrijfskleding, wasgoed, facilitaire producten en bouwmaterialen.

Medicijnresten uit het afvalwater

Grote hoeveelheden medicijnresten komen na gebruik in het riool en hebben negatieve gevolgen voor het waterleven en de drinkwaterbereiding. De zorgsector is deelnemer aan de integrale Delta-aanpak Waterkwaliteit. Vanuit het principe ‘voorkomen, verminderen en vervangen’ werkt de zorgsector - door pilots, opschaling van succesvolle aanpakken, voorlichting en training – in de integrale keten aan het terugdringen van de hoeveelheid medicijnresten in afvalwater.

Gezondmakende leef- en verblijfsomgeving

Bij verduurzaming van de zorgsector gaat het ook om een omgeving die actief bijdraagt aan de kwaliteit van de zorg en een gezond leef- en werkklimaat. Een gezonde leefomgeving draagt bij aan het herstelproces en welbevinden van zowel patiënten als zorgprofessionals.

¹ In het Rijksbrede programma ‘Nederland Circulair in 2050’ schetst het kabinet hoe we onze economie kunnen ombuigen naar een duurzaam gedreven en volledig circulaire economie in 2050.

Zorggroep Ena is in Februari 2018 toegetreden tot de Green Deal “Duurzame Zorg voor een Gezonde Toekomst”. Hiermee draagt de organisatie haar duurzame ambitie uit. Tevens biedt dit de mogelijkheid om kennis uit te wisselen en zo sneller stappen te zetten richting een duurzame bedrijfsvoering.

EED

Sinds 15 juli 2015 is ook in Nederland de Europese *Energie Efficiency Directive* (EED) van kracht. De vertaling van deze wetgeving heet de ‘Energie Efficiëntie Richtlijn’ (EER). De EER verplicht grote bedrijven (> 250 fte, of > 50 miljoen euro omzet en > 43 miljoen euro balanstotaal) om iedere 4 jaar een energieaudit uit te laten voeren.

Stichting Zorggroep Ena heeft ruim 350 medewerkers en is dus EED-plichtig. Stichting Zorggroep Ena wil aan de EED voldoen door de Milieuthermometer Zorg te implementeren. In de Milieuthermometer Zorg wordt op een dusdanige manier aandacht aan energie en energie-audit besteed, dat deze door de overheid (RVO, onderdeel van het ministerie van Economische Zaken) gezien wordt als een acceptabele invulling van de EED-auditplicht.

2. Doelstellingen

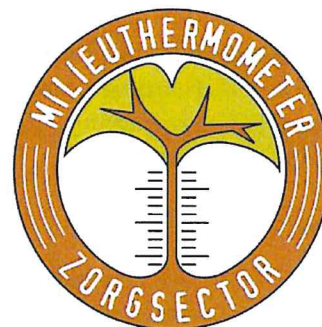
Zorggroep Ena is een organisatie die zorg, behandeling, begeleiding, dienstverlening en welzijnsactiviteiten – al dan niet in combinatie met huisvesting of verblijf- aanbiedt aan ouderen in de regio West-Veluwe/Gelderse Vallei. Het doel is de kwaliteit van leven en welbevindingen te vergroten onder het motto ‘Samen midden in het leven’. Bij deze positie horen ook verantwoordelijkheden en een voorbeeldfunctie op gebied van duurzaamheid en milieu.

Bij veel van de activiteiten van Zorggroep Ena wordt energie en grondstoffen gebruikt en ontstaan afval en emissies. Zorggroep Ena wil dit tot een minimum beperken. CO₂-reductie, ofwel energie besparen en duurzame energie gebruiken, heeft daarbinnen hoge prioriteit vanwege de urgentie bij te dragen aan klimaatbeleid. Dat concretiseren we in de volgende doelstellingen:

- Zorggroep Ena streeft ernaar om eind 2019 het bronzen niveau van de Milieuthermometer Zorg te behalen voor de locatie Huis in de Wei in Scherpenzeel.
- In 2020 is het streven om ook voor Ruimzicht in Barneveld en Nieuw Avondrust in Voorthuizen het bronzen certificaat te behalen.
- In 2021 is het streven om de bronzen certificaten op te waarderen naar zilver en zal ook de locatie Bouwheerstraat een certificaat brons aanvraag indienen.
- Stichting Zorggroep Ena streeft ernaar de CO₂-uitstoot per bed/m²/fte ieder jaar met 5% te verlagen om te komen tot 49% reductie in 2030 en 100% reductie in 2050.
- Aanvullend stelt Stichting Zorggroep Ena een CO₂ reductieplan op. Hierin staan de doelstellingen ten aanzien van het verlagen van de CO₂ footprint voor de periode tot 2030 en tot 2050 kwantitatief uitgelegd.

Milieuthermometer Zorg

De Milieuthermometer Zorg is een certificeerbaar milieumanagementsysteem dat een duurzame bedrijfsvoering stimuleert en borgt. Thema's die met de Milieuthermometer Zorg aan bod komen zijn: management, energie, water, afvalwater, bodem, lucht, afval, hinder, gevaarlijke stoffen, catering en voeding, reiniging, vervoer, inkoop, vastgoed, groenbeheer, papier en textiel.

Leidinggevenden die met de Milieuthermometer werken geven aan dat het instrument focus geeft voor het aanpakken van nuttige milieumaatregelen. Het zet de neuzen van de medewerkers binnen de instelling dezelfde kant op. De meeste maatregelen kunnen opgepakt worden binnen bestaande taken en/of plannen. Door op het juiste moment rekening te houden met duurzaamheid gaat het in één keer goed en bespaart de instelling tijd en kosten.

Met de Milieuthermometer krijgt directie en management beschikking over een handzaam instrument om de milieuprestatie en milieuzorg structureel te verbeteren en concreet aantoonbaar te maken voor personeelsleden, cliënten, bezoekers en belanghebbenden zoals de zorgverzekeraars, gemeenten en bevoegd gezag.

De Milieuthermometer kent drie certificeringsniveaus: brons, zilver en goud.

- Het bronzen niveau staat voor net iets meer doen dan het voldoen aan de milieuwetgeving. Het betreft onder andere het nemen van de *Erkende Maatregelen* voor Energiebesparing. Zo vormt het de basis van een praktisch milieuzorgsysteem.
- Het zilveren niveau gaat een stap verder en neemt het thema duurzaam inkopen en duurzaam vastgoed mee. Duurzaam inkopen is een stap waar nog veel mee te winnen is. De kennis hoe dat aan te pakken is de laatste jaren sterk gegroeid. Commitment van de directie en management is vanaf dit niveau steeds belangrijker.
- Het gouden niveau van de Milieuthermometer zet nog een stap extra en vraagt naast uitstekende borging en meer optionele punten een concreet plan om aan de klimaatambities (voor 2030 en 2050) te voldoen. Daarnaast moet er een duurzaam voedingsplan opgesteld worden en dient er transparantie in verslaglegging te zijn. Dit niveau is gekoppeld aan het officiële nationale keurmerk Milieukeur.

De Milieuthermometer Zorg is ontwikkeld door MPZ en haar leden in samenwerking met Stichting Milieukeur (SMK).

3. Nulmeting

Stichting Zorggroep Ena heeft in beeld gebracht

1. Hoe ver ze is met het uitvoeren van milieuo- en duurzaamheidsmaatregelen;
2. Hoe groot haar CO₂-footprint is.

Milieu en duurzaamheidsmaatregelen

Stichting Zorggroep Ena heeft beoordeeld in hoeverre zij al aan de eisen van de Milieuthermometer Zorg brons voldoet. Op hoofdlijnen staat Stichting Zorggroep Ena er als volgt voor:

- Er zijn 43 verplichte eisen verdeeld over 18 thema's (zoals energie, afval, catering & voeding en reiniging).

- Naast verplichte eisen dient Zorggroep Ena ook te voldoen aan 12 optionele eisen om het bronzen niveau van de Milieuthermometer Zorg te behalen. Die mogen zelf gekozen worden uit zo'n 60 keuze-eisen. De optionele eisen zijn voornamelijk binnen 5 thema's gebleven: energie, afval, catering, vervoer en groenbeheer. Daarnaast zijn er ook optionele eisen verwezenlijkt in de volgende thema's: milieu- en energiemanagement, water, papier en textiel

CO₂-footprint

Stichting Zorggroep Ena heeft een CO₂-footprint opgesteld voor de verschillende locaties. Voor Huis in de Wei zijn er in 2018 8412,27 bomen nodig die een jaar lang moeten groeien om de totale CO₂-uitstoot in hun biomassa op te nemen. Of moet een 2.3 Megawatt windmolen 672,98 uur draaien om de totalen uitstoot van CO₂ te voorkomen. De kosten door het verbruik zijn 10095 euro.

Aantal bomen dat een jaar lang moet groeien om uw totale CO₂-uitstoot in hun biomassa op te nemen.

8412.27 Bomen

Aantal uren dat een 2.3 Megawatt windmolen moet draaien om uw totale uitstoot van CO₂ te voorkomen.

672.98 Uren

Uw kosten door uw verbruik

10095 Euro

Voor Ruimzicht zijn er in 2018 7572,26 bomen nodig die een jaar lang moeten groeien om de totale CO2-uitstoot in hun biomassa op te nemen. Of moet een 2.3 Megawatt windmolen 605,78 uur draaien om de totale uitstoot van CO2 te voorkomen. De kosten door het verbruik zijn 9087 euro.

Aantal bomen dat een jaar lang moet groeien om uw totale CO2-uitstoot in hun biomassa op te nemen.

7572.26 Bomen

Aantal uren dat een 2.3 Megawatt windmolen moet draaien om uw totale uitstoot van CO2 te voorkomen.

605.78 Uren

Uw kosten door uw verbruik

9087 Euro

Voor Nieuw Avondrust zijn er in 2018 15848,77 bomen nodig die een jaar lang moeten groeien om de totale CO2-uitstoot in hun biomassa op te nemen. Of moet een 2.3 Megawatt windmolen 1267,9 uur draaien om de totale uitstoot van Co2 te voorkomen. De kosten door het verbruik zijn 19019 euro.

Aantal bomen dat een jaar lang moet groeien om uw totale CO2-uitstoot in hun biomassa op te nemen.

15848.77 Bomen

Aantal uren dat een 2.3 Megawatt windmolen moet draaien om uw totale uitstoot van CO2 te voorkomen.

1267.9 Uren

Uw kosten door uw verbruik

19019 Euro

4. Werkwijze

Er is een online programma (prime advice) beschikbaar voor zorggroep ENA, gericht op documentatie Green deal certificering. In prime advice worden alle gemaakte bestanden met bewijslast opgeslagen.

Er is gekeken naar welke eisen er verplicht zijn voor bronzen certificering. Dit zijn er in totaal 43. Er is gekeken of hier bij zorggroep ENA al aan wordt voldaan (per locatie). Bij de meeste eisen is dit al het geval. Een aantal eisen voldoen hier nog niet aan. Er moesten nog een aantal administratieve bestanden geschreven worden en een aantal werkwijzen aangepast worden.

Er is bewijslast verzameld om aan te tonen dat wij aan al die eisen voldoen. Een aantal verplichte documenten zijn opgesteld en moeten op directieniveau vastgesteld worden.

Daarnaast moet er worden voldaan aan 12 optionele eisen. Deze eisen zijn geselecteerd met het oog op de verplichte eisen van zilveren certificering. Aan de hand hiervan zijn er 12 optionele eisen uitgezocht, hier is eveneens bewijslast voor verzameld.

Voor de audit komt een medewerker van Green deal in 16 uur bekijken of alles in de organisatie op orde is om het bronzen certificaat te behalen. Daarvoor moeten ook alle bestanden op orde zijn en moeten aanpassingen op de juiste manier zijn doorgevoerd in de organisatie.

Om onze ambitie te realiseren is inzet van alle medewerkers nodig. Duurzaamheid en de manier van denken die hierbij hoort zal hiermee ingebed worden in de genen van de organisatie. De gedetailleerde acties nemen we op in het milieubeleid. De milieuoördinator is hiervoor verantwoordelijk en overlegt met anderen die betrokken zijn bij de uitvoering hierover.

5. Speerpunten voor niveau Brons/zilver/goud

Naast verplichte eisen dienen Huis in de Wei, Ruimzicht en Nieuw Avondrust ook te voldoen aan 12 optionele eisen om het bronzen niveau van de Milieuthermometer Zorg te behalen. Die mogen zelf gekozen worden uit zo'n 60 keuze-eisen. De focus ligt bij vijf thema's:

1. Energie
2. Afval
3. Catering
4. Vervoer
5. Groenbeheer

Energie

Dit is van belang omdat Zorggroep Ena er baat bij heeft om het energieverbruik en aardgasverbruik te verminderen, dit scheelt namelijk in kosten en het is beter voor het milieu. Dit wordt jaarlijks gemonitord en is onderwerp van gesprek met de eigenaren van de locaties. (Zie ook het milieumeerjarenplan).

Afval

Dit is van belang voor Zorggroep Ena omdat zij momenteel nog te weinig doen op het punt van afvalscheiding. Er wordt gewerkt naar een circulaire denkwijze. Een eerste stap hierin is voorkomen van afval en uitbreiden en verbeteren van afvalscheiding binnen de instelling. Zie hiervoor het afvalpreventieplan.

Catering

Dit is van belang voor Zorggroep Ena omdat het belangrijk is om duurzame ingrediënten te gebruiken bij het maken van de maaltijden. Daarnaast is het van belang om op een efficiënte manier verschillende hoeveelheden voedsel te bereiden en zo voedselverspilling te verminderen. Om voedselverspilling terug te dringen wordt er twee keer per jaar een meting gedaan, dit is voortgekomen uit een project met Diversio. Het streven hierbij is om minder dan 15% voedselverspilling te hebben. Bij de centrale keukens van de locaties Huis in de Wei en Ruimzicht is dit momenteel al het geval, hier is de voedselverspilling al minder dan 10%. De resultaten en acties die voortkomen uit de genoemde metingen zijn terug te vinden in het verbeterplan duurzame voeding en catering.

Vervoer

Dit is van belang omdat reizen met de auto zorgt voor veel uitlaatgassen, Zorggroep Ena wil hier goede alternatieven voor bieden zodat de uitstoot van uitlaatgassen verminderd. In de MKSA regeling wordt duurzaamheid opgenomen als onderwerp. Dit houdt in dat medewerkers via de MKSA regeling (elektrische) fietsen en OV-abonnementen aan kunnen schaffen. Daarbij wordt fietsgebruik en gebruik van het openbaar vervoer gestimuleerd.

Groenbeheer

Dit is van belang omdat Zorggroep Ena een mooie tuin, en een mooi stuk groen wil bieden aan haar bewoners. Het is de bedoeling dat dit wel op een duurzame manier onderhouden wordt. Op gebied van groenbeheer wordt er bij het onderhoud gelet op het gebruik van duurzame, toegestane middelen. Alle hoveniers waar Zorggroep Ena mee samenwerkt, voldoen hieraan.

6. Financiële aspecten

De organisatorische maatregelen vragen vooral een tijdsinvestering.

De andere helft zijn technische maatregelen of gaan over inkopen van betere producten. Deze vragen een financiële investering.

Voor 2019 is er in totaal €20.000 begroot om de Green Deal certificering te behalen en in stand te houden. Voor 2020 is er in totaal €10.000 begroot om de Green Deal certificering te behalen en in stand te houden.